

**cultiva**  
Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse



## Handlingsprogram 2016 – 2019

Vedtatt i styremøte 7. desember 2015

### *Barn*

#### *Kunst, kultur og kreativitet*

Kristiansand kommune har etablert stiftelsen Cultiva med en kapitalbase på 1 500 MNOK. Cultiva vil bidra med 40 MNOK årlig til prosjekter i byen. Kristiansand skal bli Nordens fremste kulturby for barn.

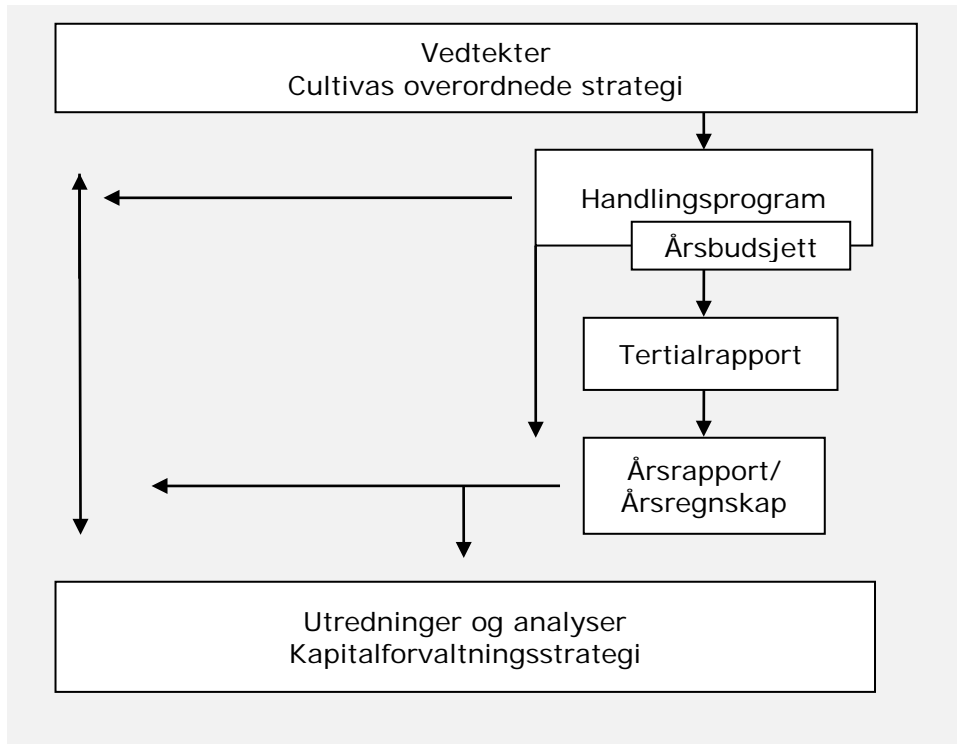
Byen skal bli landets fremste oppvekstby og en by som barn og barnefamilier må besøke. Cultiva vil bidra til å:

1. Bedre levekårene i Kristiansand ved å legge grunnlaget for at alle barn får de beste rammebetingelser for livsutfoldelse.
2. Gjøre Kristiansand mer attraktiv for foreldre ved å skape den beste rammen for barns oppvekst.
3. Videreutvikle Kristiansand for å sikre at byen fortsatt har rollen som barnefamilienes ferieby nr. 1.

I tillegg til Cultivas hovedsatsing på barn og unge vil Cultiva også prioritere talentutvikling og kompetanseutvikling innen kunst, kultur og kreativitet for å sikre byens konkurransekraft og attraktivitet.

## 1) Innledning

Følgende figur illustrerer styringsdokumentene og sammenhengen mellom disse.



Cultivas vedtekter står urørlig og Stiftelsestilsynet har det formelle tilsynet med at styret i Cultiva er lojal til vedtektene.

Cultivas overordnede strategi har et 12 års perspektiv, men skal rulleres hvert 4. år. Siste revisjon av overordnet strategi var 11. april 2011. Handlingsprogrammet er en fireårsplan som rulleres hvert år. Årsbudsjett er første år i handlingsprogrammet.

For den løpende oppfølging av virksomheten rapporteres det hvert tertial og ved årets slutt avleverer styret årsrapport og årsregnskap som oversendes Cultivas rådsforsamling.

Cultivas virksomhet er underlagt reglene i offentlighetsloven. I tillegg praktiseres møteoffentlighet etter kommuneloven.

## 2) Inntekter

Stiftelsen grunnkapital kan ikke angripes, og skal hvert år justeres for årets prisstigning. Det er kun realavkastningen på kapitalen som kan brukes for å oppfylle stiftelsens formål.

Størrelsen på avkastningen er avhengig av hvilken risiko Cultiva kan ta. Dette er behandlet i Cultivas kapitalforvaltningsstrategi. Styret i Cultiva reviderte kapitalforvaltningsstrategien sist i mars 2014. Porteføljen har p.t. en aksjeandel på 47 %.

Avkastningen vil variere fra år til år, og vil være avhengig av utviklingen i kapitalmarkedene. På sikt forventer Cultiva å kunne investere ca. 40 millioner kroner årlig i prosjekter.

Forventet realavkastning er satt til 3 %. Statens Pensjonsfond utlands langsiktige mål på realavkastning er 4 %, men har en høyere aksjeandel med 60 %.

## 3) Anvendelse av realavkastningen

Stiftelsens formål er regulert gjennom vedtektenes § 3. Styret har ved siste revisjon av overordnet strategi fastsatt følgende visjon som retningsgivende for Cultivas videre arbeid:

***Kristiansand skal bli Nordens fremste kulturby for barn. Byen skal med dette bli landets oppvekstby og en by som barn og barnefamilier må besøke.***

Visjonen skal søkes oppfylt ved å bidra til prosjekter innenfor hovedsatsingen på barn og unge, og delsatsingene på talent- og kompetanseutvikling. For å realisere strategien vil Cultiva invitere til et bredt anlagt partnerskap for de som ønsker å ta del i Cultivas visjon. Det skal søkes samarbeid med kommune, fylke og stat, profesjonelle og frivillige aktører, næringsliv, kunst-, kultur- og kunnskapsorganisasjoner.

I løpet av 2014 ble de vedtatte målene mht. aksjeandel, bufferkapital og tapspotensiale i stresstesten nådd. Status pr. 31. oktober 2015 viser at aksjeandelen i porteføljen var 47 %, bufferkapitalen på 302 millioner kroner og tapspotensialet i stresstesten 175 millioner kroner.

Selv om målene er nådd, er det besluttet at Cultiva skal ha en gradvis økning av årlige bevilgninger frem til man når et forventet normalnivå på 40 millioner kroner. I 2016 foreslås det å sette av 30 millioner kroner til prosjektinvesteringer.

2015 har vært et spennende år for Kristiansand, og det har åpnet seg flere nye muligheter som Cultiva bør ha ambisjoner og evne til å være med på å videreutvikle til beste for byen. Nicolai Tangen har donert en enestående kunstsamling til Kristiansand, og det har også gitt grobunn for nye tanker og ideer rundt lokalisering av sentrale kulturinstitusjoner. I utkast til handlingsprogram

foreslås det derfor at vi i årene fremover reserverer en del av prosjektinvesteringstil midlene til finansiering av prosjekter som kan utvikle seg i og rundt et "Barnas Kulturhus" (arb.tittel).

Tall i mill kroner (løpende priser)	2016	2017	2018	2019
Forventet realavkastning (3 %)	54,0	55,8	56,1	56,4
Til disposisjon	54,0	55,8	56,1	56,4
Tiltak:				
Administrasjon	5.5	5.7	5.8	5.9
Prosjektinvesteringer	20.0	20.0	20.0	20.0
Prosjektinvesteringer "Barnas kulturhus" (arb.tittel)	10.0	20.0	20.0	20.0
Endring bufferkapital	18.5	10.1	10.3	30.5
Sum disponert	54.0	55.8	56.1	76.4

Forventet bufferkapital 31.12	339	349	359	370
-------------------------------	-----	-----	-----	-----

Forventet forvaltningskapital 31.12	1 860	1 900	1 908	1 930
-------------------------------------	-------	-------	-------	-------

### Administrasjon

I vedtatt strategi har styret omtalt hvordan arbeidsform, evaluering og kommunikasjon skal utøves. Den nye arbeidsformen forutsetter at vi i liten grad skal behandle søknader. Cultiva skal som selvstendig aktør definere de prosesser, prosjekter og tiltak som skal støttes. Det forutsettes et bredt anlagt samarbeid med et stort antall aktører.

Det vises til vedlagte administrasjonsbudsjett for 2016. Budsjetter er basert på en videreføring av dagens bemanning på 1,7 årsverk. Økningen i midler til møte- og reisevirksomhet og kjøp av ulike tjenester fra 2014 er videreført. Arbeidet med konkretisering av tiltak for å oppfylle visjonen krever mer kapasitet til bl.a. faglig vurdering av prosjekter, oppdatering av hjemmesider, utvikling av nye modeller for samarbeid etc.

### Prosjektinvesteringer

#### BARN OG UNGE

Tiltak og prosjekter som i særlig grad vil styrke barn og unges livssituasjon gjennom å fremme deres kreativitet, kulturelle deltakelse, opplevelse og utvikling. En andel av midlene skal særlig brukes til å løfte de grupper barn og unge som har de største levekårsproblemer.

Stiftelsen mener at en spisset innsats for barn og unge vil ha grunnleggende effekt på levekår. Opplevelse av, og kompetanse innen, kunst, kultur og kreativitet anses som et fundament for å sikre innbyggernes livskvalitet og byens attraktivitet.

Modell for arbeid med tiltak for barn og unge:

Aktiviteter	Tiltak	Delmål	Overordnet mål
Etablere samarbeidsforum	Gi (alle) barn: - Trygge og sunne oppvekstvilkår - Muligheten til å utforske og bruke sine kreative evner - Stort og variert kulturtilbud	Stort og variert kunst- og kulturtilbud for barn	Bedre levekår
Utvikle nye arbeidsmetoder (innovasjon)			
Identifisere og gjennomføre gode prosjekter	Gi barnefamiliene: - Lyst til å fortsette å bo eller etablere seg i regionen - Et stort og variert kulturtilbud - Mulighet til å finne og bruke kulturtilbudet - Lyst til å feriere i regionen	Attraktiv by for barnefamilier	Sikre arbeidsplasser
Utvikling av barnas kulturhus			
Bygge infrastruktur inkl. nye utdanninger	Gi byen og næringslivet: - Bedre kulturtilbud - Flere kulturkonsumenter - Økt etterspørsel etter kulturtilbud - Høy attraktivitet ved rekruttering - Økt aktivitet i reiselivsbransjen - Flere dyktige arbeidstakere - Mindre sosiale forskjeller	Styrket konkurransekraft*	
Markedsføre Kristiansand som Barnas kulturby			

\* Kfr. Nobelprisvinner i økonomi James Heckmans forskning som dokumenterer at den beste effekten kommer ved tidlig innsats

Igangsatte prosjekter:

Kilden Dialog

4-årig samarbeid for videreutvikling av Kilden Dialog. Årlige bevilgninger til dialogprosjekter som involverer barn og unge.

Barn i Byen Kristiansand

5-årig samarbeid for å etablere en Kristiansandsutgave og nettutgave av kulturmagasinet og kulturkalenderen «Barn i Byen». I 2015 er de to første magasinene i Kristiansand utgitt og nye nettsider med kulturkalender lanseres i desember. Cultiva vil også vurdere å videreføre samarbeidet etter oppstartsfasen så lenge dette er i samsvar med stiftelsens strategi.

Cultiva Ekspress Junior

Egen satsing på kunst- og kulturprosjekter for, av og med barn og unge. I 2015 er det igangsatt følgende prosjekter:

- Slow Bridge
- Pilotprosjekt for opprettelse av den første "YouthBank" i Kristiansand
- 5 årlig skulpturprosjekt "Barnas skulptursti"
- oppstart av EU-prosjektet "Barnas Oktober" (forsalg)

Hvert enkelt prosjekt som foreslås må godkjennes av styret i Cultiva.

SAND Internasjonal scenekunsthfestival for barn og unge  
3-årig prosjekt for å videreutvikle den tidligere biennalen ASSITEJ-  
festivalen til en årlig festival i Kristiansand.

#### Posebyen Kulturskole

Blå Kors i Kristiansand i samarbeid med Kristiansand Kulturskole utredet muligheten for å inkludere barn i utsatte familier i kulturskoletilbudet. Det er foreslått å inngå et 3-årig samarbeid med Blå Kors for å etablere tilbudet.

#### SKMU: Barnas kunstmuseum

Sørlandets Kunstmuseum ønsker å etablere et 3-årig utviklingsprosjekt for å gjøre Barnas kunstmuseum til et unikt tilbud i landet, og fylle museet med aktiviteter med kunstformidling, kunstproduksjon og kunstnerisk medskapning for barn i alderen 0-10 år. Det er foreslått å bevilge midler til et forprosjekt.

#### Kristiansand Internasjonale Dragefestival

En gruppe ildsjeler i Kristiansand har anmodet om midler til et forprosjekt for å starte en internasjonal dragefestival i Kristiansand.

#### Blue Vipers Cup

3-årig samarbeid med Blå Kors i Kristiansand for etablering av en håndballcup med mening. Håndballklubben Vipers og Blå Kors ønsker å etablere en ny håndballcup som i tillegg til konkurransen har et fokus på å bevisstgjøre både spillere og støtteapparatet i klubbene på hvordan de kan arbeide med barn og familier som har spesielle utfordringer.

#### Kristiansand Summer Games

Stiftelsen Sportikus og Kristiansand Idrettsråd arbeider med et forprosjekt for å lage en sommerfestival for mange ulike idrettsgrener og kulturuttrykk i Kristiansand.

#### Vision Skatepark

Cultiva har i samarbeid med Ferd Sosiale Investeringer bidratt til utvikling av Vision Skatepark. Det er etablert nye fasiliteter for parkour og free-running, og det arbeides aktivt med utvikling av nye prosjekter knyttet til hvordan engasjere barn og unge som ikke deltar i de mer tradisjonelle organiserte aktivitetstilbudene som eksisterer.

## TALENTUTVIKLING

Bred satsing på unge talenter med særlige forutsetninger for å lykkes innenfor kunst- og kulturfeltet. Stiftelsen vil med dette bygge på de gode erfaringer som er høstet gjennom arbeidet med Cultiva Ekspress.

Igangsatte prosjekter:

Cultiva Ekspress Kunst og Idrett  
Talentutviklingsordning for unge talenter fra Kristiansand.

Ungdomskilden  
Forprosjekt gjennomført i 2015. Foreslått 4-årig samarbeid for å etablere en talentutviklingsordning for scenekunst.

Storbyprosjekt Ungdommens Kulturmønstring  
3 årig prosjekt som skal arbeide for å øke rekrutteringen til UKM i storbyene.

## KOMPETANSEUTVIKLING

Tiltak som bidrar til utvikling av forskning og utdanning tilknyttet kunst- og kulturnæringer. Det skal fortsatt satses på viktige kompetansesentre som mangler i landsdelen. Satsingen er et viktig bidrag for å styrke konkurransekraften i landsdelen.

Igangsatte prosjekter:

Kilden Dialog  
Utvikling og spredning av hvordan organisasjoner og institusjoner kan arbeide med dialogprosjekter.

Egenregi – seminarserie  
Avsetning av midler for å kunne avholde møter og litt større seminarer om ulike fagfelt innenfor strategien.

## NYE MULIGHETER

Det skal være åpning for nye muligheter som dukker opp og som styret finner det særlig viktig for byen at Cultiva engasjerer seg i.

Prosjekter under utvikling:

Kunstgave til Kristiansand  
Nicolai Tangen v/AKO Stiftelsen har donert en samling på om lag 1000 verk med moderne, norsk kunst til Kristiansand. Samlingen er verdsatt til ca. 150 millioner norske kroner, og giver vil også bidra til å etablere egnede utstillingslokaler og driftsmidler i oppstartsperioden. Cultiva er deltaker i en

arbeidsgruppe som er utpekt for å finne løsninger som er gode både for donor og Kristiansand by. Det arbeides p.t. med muligheten for at samlingen deponeres hos Sørlandets Kunstmuseum (SKMU) og at SKMU flytter til lokaler som også gir rom for Tangen-samlingen.

Barnas Kulturhus (arb.tittel)

Cultiva har i en lenge periode arbeidet med idèen om å etablere et kulturhus for barn i Kristiansand sentrum.

Innholdet i et slikt hus er fremdeles uavklart. Det finnes ulike hus og løsninger andre steder som kan være en inspirasjonskilde: Zoom Kindermuseum i Wien, Nicolai for Børn i Kolding, Børnekulturhuset A'Mar i København, Geitmyra Matkultursenter i Oslo, Barnas kulturhus i Bergen og mange, mange fler. Cultiva ønsker å ha en åpen prosess før det tas beslutninger om hva et barnas kulturhus i Kristiansand bør inneholde.

Når det gjelder en eventuell lokalisering av et barnas kulturhus har det åpnet seg nye og svært interessante muligheter i forbindelse med Kunstgaven til Kristiansand. Cultiva kan være interessert i å overta bygningsmassen til SKMU for å bruke det til et barnas kulturhus dersom SKMU beslutter å flytte.

Oppsummering igangsatte prosjekter og estimat på investeringsbehov:

Tall i mill. kr (faste 2016 kroner)	2016	2017	2018	2019
<u>Barn og unge:</u>				
Kilden Dialog - prosjektmidler	1,5	1,5		
Barn i Byen	0,3	0,3	0,3	0,3
Cultiva Ekspress Junior				
YouthBank	?	?	?	
Barnas Skulptursti	1,0	0,2	0,2	
Barnas Oktober	0,2	0,2	0,2	
SAND Internasjonale scenekunsthifestival	0,5			
Posebyen Kulturskole	0,6	0,5		
SKMU: Barnas kunstmuseum	?	?	?	
Kristiansand Internasjonale Dragefestival	?	?	?	
Blue Vipers Cup	0,3	0,3		
Kristiansand Summer Games	?			
Vision Skatepark	?			
Barnas kulturhus	10,0	20,0	20,0	20,0
<u>Talentutvikling:</u>				
Cultiva Ekspress idrett og kunst	3,2	3,2	3,2	3,2
UngdomsKilden (forslag)	1,6	1,6	1,6	
1B1: No boundaries	0,5	0,5		
Storbyprosjekt UKM	0,15	0,15		
<u>Kompetanseutvikling:</u>				
Kilden Dialog - kompetansesenter	1,0	1,0		
Egenregi – seminarserie	0,5	0,5	0,5	0,5
Frie midler	8,65	10,05	14,0	16,0
<b>Sum</b>	<b>30,0</b>	<b>40,0</b>	<b>40,0</b>	<b>40,0</b>



## Endring i bufferkapital

Nedenforstående illustrasjon viser utviklingen i markedsverdien hos KK-Stiftelsen i Sverige. Grafen viser at to ganger siden oppstarten i 1994 har markedsverdiene falt mer enn 30 %. KK-Stiftelsen har 35-70 % av den totale porteføljen i aksjemarkedene.



Kilde: KK-Stiftelsen, [www.kks.se](http://www.kks.se)

Til tross for disse verdifallene har KK-Stiftelsen delt ut 8,7 milliarder kroner og har i tillegg økt porteføljen fra 3,6 milliarder kroner i 1994 til 8,4 milliarder kroner i 2014.

Investeringsrådet har tidligere uttalt at en bufferkapital på 25 % ville være en veldig solid buffer som vil sørge for at stiftelsene kan ha et stabilt nivå på utdelingene som i liten grad vil preges av kortsiktige svingninger i finansmarkedene. Cultivas bufferkapital utgjør pr. 31.10.15 ca. 17 % av porteføljeverdien.

Det er viktig at stiftelsen fremover klarer å vedlikeholde og videreutvikle den oppsparte bufferkapitalen. Dette gjør at Cultiva kan være en langsiktig investor som har evne til å sitte gjennom alle kriser, og likevel ha midler til å kunne gjennomføre prosjektinvesteringer i de årene hvor avkastningen er lavere enn forventet.

#### **4) Konklusjon**

For årene 2016 til 2019 er anvendelse av realavkastningen spesifisert i tabellen under punkt 3). Styret og administrasjonen arbeider videre med å konkretisere partnerskap og tiltak som kan bidra til å oppfylle Cultivas visjon og strategiske mål.

Vedlegg:           Administrativt budsjett 2016

Cultiva - Kristiansand Kommunes Energiverksstiftelse

**ADMINISTRATIVT BUDSJETT**

(alle tall i 1 000 kr, 2016-kroner)

	Budsjett 2016	Budsjett 2015	Prognose 2015	Regnskap 2014	Regnskap 2013	Regnskap 2012	Regnskap 2011	Regnskap 2010	Regnskap 2009
<b>Lønns- og personalkostnader</b>									
Lønn administrasjonen	1 609	1 555	1 508	1 380	1 283	1 323	2 137	2 134	2 113
Feriepenger administrasjonen	193	187	196	177	190	215	296	292	297
Pensjonskostnader administrasjonen	328	316	263	262	209	251	235	205	307
Honorar styre, rådsforsamling og andre	586	484	479	748	458	465	518	209	552
Arbeidsgiveravgift	383	358	441	277	348	364	485	361	422
Div. lønns- og personalkostnader	50	50	30	43	62	49	64	135	130
<b>Sum lønns- og personalkostnader</b>	<b>3 150</b>	<b>2 950</b>	<b>2 917</b>	<b>2 887</b>	<b>2 550</b>	<b>2 667</b>	<b>3 735</b>	<b>3 336</b>	<b>3 821</b>
<b>Andre driftskostnader</b>									
Avskrivninger	0	10	7	11	11	11	11	4	55
Lokalkostnader	350	330	348	285	249	283	352	304	259
Utstyr, programvare etc.	150	130	202	115	118	152	173	320	200
Regnskap/revisjon	225	200	236	222	225	227	235	506	284
Andre fremmede tjenester	800	800	476	432	113	155	437	1 155	481
Møter/kurs	150	150	90	71	35	8	262	155	178
Rekvisita, telefon etc.	100	130	59	104	166	156	349	275	291
Reisekostnader	450	350	429	254	106	67	120	249	386
Kontingenter	150	130	140	141	124	86	122	103	122
Andre driftskostnader	75	90	63	98	61	38	86	163	693
<b>Sum andre driftskostnader</b>	<b>2 450</b>	<b>2 320</b>	<b>2 050</b>	<b>1 733</b>	<b>1 208</b>	<b>1 183</b>	<b>2 147</b>	<b>3 234</b>	<b>2 949</b>
<b>TOTALE ADMINISTRATIVE KOSTNADER</b>	<b>5 600</b>	<b>5 270</b>	<b>4 967</b>	<b>4 620</b>	<b>3 758</b>	<b>3 850</b>	<b>5 882</b>	<b>6 570</b>	<b>6 770</b>

Endringer i forhold til fjorårsbudsjett:

Lønns- og personalkostnader	200	6,8 %
Andre driftskostnader	130	5,6 %
Totalt administrative kostnader	330	6,3 %

**Investeringsbudsjett**

Det er ikke avdekket behov for større investeringer i 2016.

## **KOMMENTARER TIL DE ENKELTE POSTER**

Prisstigningen er forventet å bli + 2,1 % fra 2015 til 2016, jfr SSB Konjunkturtendenser pr 03.09.2015.

### **Lønns- og personalkostnader**

Lønn inkl. sosiale utgifter til administrasjonen er budsjettert med grunnlag i årslønninger og pensjonsordningen. Budsjettert lønn for 2016 er i administrasjonen økt med 2,9 % basert på SSB konjunkturtendenser av 03.09.15.

Stillingsbrøk for kontorleder er videreført med 70 %.

Honorar til styret og rådet er endret i tråd med rådsforsamlingens vedtak om honoar i juni 2015. Honorar til rådsforsamlingen er basert på at det avholdes to møter i året. Honorar for to møter med investeringsrådet er inkludert i budsjettet.

### **Avskrivninger**

Tidligere aktiverte investeringer er nedskrevet til null.

### **Husleie/fellesutgifter**

Kostnadene deles 50/50 med Sørlandets Kompetansefond.

### **Regnskaps- og revisjonshonorar, andre fremmede tjenester**

Budsjett for regnskaps- og revisjonshonorar videreføres uten store endringer.

Budsjettposten for andre fremmede tjenester er videreført fra 2015 for å gi rom for å kjøpe tjenester til kommunikasjonsarbeide (bl.a. oppdatering av hjemmesider, tekstutvikling etc) og andre oppgaver i forbindelse med implementering av overordnet strategi.

### **Møter/kurs**

Budsjettposten videreføres på samme nivå som i 2015.

### **Rekvisita, telefon etc.**

Budsjettposten redusertes noe fra 2015 basert på faktisk forbruk.

### **Reisekostnader**

Reisekostnader knyttet til administrasjon og styre. Det er satt av midler til studietur for styret og økt aktivitet i administrasjonen.

### **Kontingenter**

Forutsetter at vi fortsatt er med i Stiftelsesforeningen (40 000), EFC (35 000), Agdering (10 000) og har medlemskap i ulike foreninger som for eksempel Kristiansand Næringsforening, Connect Sørlandet, Forum for Kultur og Næringsliv, Digin m.fl.

### **Andre driftskostnader**

Inkludert i diverse utgifter er forsikring, representasjon, bankomkostninger og andre administrasjonsutgifter.

### **Avsluttende kommentar**

Totalbudsjettet er økt med 330 000 kroner i forhold til budsjett for 2015. Økningen er hovedsakelig knyttet til øke lønns- og personalkostnader etter justering av honorarsatser og økt reiseaktivitet.